

be “değişik Noh okulları tarafından işle-tilen tiyatrolara gitmeye başlayan izleyiciler yine de sınırlı sayıda ve genellikle yaşlılar. Bu durum sonuçta, oyuncular tarafından bir kriz olarak görülüyor ve Noh oyununun aşırı sınırlı temaları beş yıldan beri aşamalı olarak birkaç yeni bölüm sergilemeye başladı. Örneğin, genç Noh ustaları Kamiasobi isimli okullar arası kesin sınırları aşmış bir grup oluşturdu ve Konparu Okulu’ndan dört genç oyuncu Za dörtgenini oluşturdu. Bunlar bir Noh oyununun genç hassasiyetine çekici gelmesi hareketinin başlangıçlarını gösteriyor ve büyüyen bir hayran kitlesini kendilerine çekiyorlar.” demiştir. Nogaku’nun var olan izleyici kitlesi sorununu gidermek için oyunlarda bazı değişiklikler yapıldığını söyleyen Kazumi Narabe’nin aksine Takakuwa İzumi elektronik posta aracılığı ile yaptığımız görüşmede “Noh oyununun performans içeriğinin durumunda hiçbir değişim olmadı ve bu değişmezlik sözü devlet tarafından Noh oyuncularına hem şaheser ilanından önce hem de sonra verildi” demektedir. Bu anlamda Nogaku tiyatrosu; tarihi kültürel özellikler ve kökeninde yer alan dini ritüeller, baba-oğul yoluyla aktarım meselesi ve oyunların içeriği bakımından, popülerleşme bağlamında diğer şaheserlere (Bunraku, Kabuki) benzememektedir. Bu konuda Takakuwa İzumi “Noh oyunu sorunu Japonya’daki diğer geleneksel gösterilere benzememektedir, çünkü her geleneksel gösterinin kendi tarihi, metodu ve aktarım şartları vardır” demektedir. Nogaku oyunun Japonya’da popülerleşme ve daha fazla seyirciye ulaşma anlamında sorunlar yaşadığı apaçık ortadadır. Oyunların içeriğinin değiştirilmemesi konusunda Nogaku hamillerine verilen söz, öncesinde ve sonrasında Japonya’da çok tartışılmıştır.

Nogaku tiyatrosu 2001 yılında başyapıt ilan edildikten sonra bu gösteri sanatını çevreleyen koşullar ve şartlar hakkında Takakuwa İzumi “Noh oyunu günümüzde “yaşanan bir gösteri” olarak adlandırılarak hâlen oynanmaktadır. Adı geçen UNESCO kongresinden önce ve sonra Noh oyununu ve oyuncularını saran koşullar neredeyse hiç değişmemiştir” demektedir. Bu anlamda Japonya’nın 1957 yılında önemli somut olmayan kültürel miras olarak kabul ettiği Nogaku; Japonya SOKÜM sistemi içinde önemli bir yere sahip ve bu gösteri sanatının korunması, araştırılması, geliştirilmesi ve standartlarının belirlenmesi konuları 1957’den itibaren başlayan süreçten 2001 yılına gelene kadar yerli yerine oturmuş bir hâldedir. 2001 yılında başyapıt ilan edildikten sonra da bu oturmuş sistemde ve oyunların içeriğinde pek farklılık olmamıştır. Ancak Nogaku tiyatrosunun kuşaklar arasında aktarımını sağlamak ve yeni yetişen kuşak arasında geleneksel kültür bilincini oluşturmak dahası bu görsel sanat ürününü yaygın/popüler hale getirmek açısından Japonya’nın 1957 yılında yaptığı tanımadan daha etkili ve önemlisi uluslararası bir organizasyon olan UNESCO’nun yaptığı başyapıt ilanı olmuştur. Bu ilan ile Nogaku tiyatrosuna başta Japonya olmak üzere tüm dünyada dikkat çekilmiştir.

Nogaku başyapıt ilan edildikten sonra görülen etkiler hakkında 2006 yılında UNESCO Merkez Ofisi (Paris)’de yapılan Uzmanlar Toplantısı’nda “Şaheserler Programının İlanının Etkileri” başlıklı UNESCO sitesinde yer alan yazıda; 2001 yılında Nogaku taşıyıcıları için 72 tanıma 2004 yılında ise 67 tanıma olduğundan, çırak eğitim programları için verilen mali ödenek miktarının, yaklaşık olarak \$217,493 (2001-2004) ol-

duğundan bahsedilmektedir. Gösteri sanatları için Japonya'da Kültür Mirasını Araştırma Enstitüsü içinde veri toplama deposu bulunmaktadır. Bu depoda arşivleme ve görüntüleme çalışmaları yapılmaktadır. 2001 yılındaki ilandan sonra 1952 ve daha sonraki yıllarda eski kasetlere çekilen görüntüler medya ortamına aktarılmaya başlamıştır.

Başyapıt programı Japonya'da, haberlerde geniş kapsamlı olarak ele alınmıştır. Önemli gazeteler ve televizyon kanalları taşıyıcıları konuk olarak almış ve çeşitli tartışmalar yapılmıştır. Buna bağlı olarak, genel olarak halk arasında ve genç nüfus arasında manevi kültür mirasının bilinci yükseltilmiş, bu durum Nogaku tiyatrosuna katılımı da arttırmıştır. Nogaku'nun başyapıt ilan edilmesinden sonra genişleyen izleyici kitlesi hakkında Takakauwa Izumi "Tokyo dâhil bütün Japonya'da Noh sahneleri bulunduğu, birçok Noh oyuncusu çok defa yarım aydan fazla büyük şehirlerin değişik sahnelerinde oynadığı için, sadece yetişkinler değil çocuklar tarafından da izlenmektedir" demiştir.

Sonuç olarak Japonya SOKÜM sisteminin kökenini gösteri sanatları oluşturmaktadır ve 1957 yılında Nogaku tiyatrosu en önemli somut olmayan kültürel miras kabul edilmiştir. 1957'den sonra 2001 yılına kadar geçen süreçte Japonya SOKÜM'ü geliştirme, koruma, tanıma, destek programını genişleyen bir çizgide uygulama alanına da dökmüştür. Eğitim alanında kurulan okullar ve Ulusal Nogaku Tiyatrosu çalışmaları yürütmüştür. 2001 yılındaki başyapıt ilanından sonra ise tüm bu çalışmalar bir anda yaygın ve bilinir bir hale gelmiş dahası popülerleşmiş ve Nogaku'nun izleyici kitlesi genişlemiş ve artmıştır. Bu anlamda UNESCO'nun başyapıt ilan ederek SOKÜM'e dikkat çekme amacı

Japonya Nogaku tiyatrosu bağlamında olumlu gelişmelere sahne olmuştur.

KAYNAKÇA

- ÇALIŞ Sunay. "UNESCO Ve İnsanlığın Sözlü Ve Somut Olmayan Mirası Başyapıtları Ve Kültür Politikalarına Etkisi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 2010
- ÇOLPAN Yılmaz. Japon Tiyatrosu Çin Tiyatrosu. Ankara: İzlem Yayınları, 1964
- HYOKI Satoru. "Efforts in Safeguarding Intangible Cultural Heritage: The Case of the National Research Institute for Cultural Properties, Tokyo". Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması: Uluslar Arası İşbirliği ve Japonya'nın Rolü Sempozyumu. 2006. (<http://www.tobunken.go.jp/~geino/pdf/e/07sympo/07Hyoki.pdf>)
- HYOKI Satoru. "Safeguarding Intangible Cultural Heritage in Japan : Systems, Schemes and Activities". (<http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/00177-EN.pdf>)
- IJIMA Mitsuru. "Intangible Cultural Heritage in Japan: Transmission and Future of Classical Japanese Performing Arts ". Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması: Uluslar Arası İşbirliği ve Japonya'nın Rolü Sempozyumu. 2006. (<http://www.tobunken.go.jp/~geino/pdf/e/07sympo/07Ijima.pdf>)
- UNESCO Uzmanlar Toplantısı. "Başyapıtlar Programının İlanının Etkileri". Paris: 2006. (www.unesco.org)
- KAZUMI Narabe. "Kabuki, Noh/Kyogen ve Bunraku'daki Son Akımlara Genel Bir Bakış". 2005. (http://www.performingarts.jp/E/overview_art/0503/1.html)
- KIM Yong-Goo. "Kore Cumhuriyeti ve Japonya'nın Somut Olmayan Kültürel Hazine Politikası". Milli Folklor 78. 2008: 12-21
- OĞUZ Öcal. "UNESCO ve İnsanlığın Sözlü ve Somut Olmayan Kültürel Miras Başyapıtları". Milli Folklor 78. 2008: 5-11
- TAKAKUWA Izumi. "RE: UNESCO Masterpiece Nogaku Theatre". Görüşmeyi Yapan: Tuna Yıldız. 28.11.2008
- www.unesco.org
www.performingsarts.jp
web-japan.org
www.expo2005.or.jp
www.tobunken.go.jp
www.accu.or.jp
www.unesco.emb-japan.go.jp
www.noh-kyogen.com
www.bunka.go.jp
www.ntj.jac.go.jp

- 3 Filiz Bingölçe'nin *Asker Argosu Sözlüğü*'nde bulunmayan, fakat tarafımızdan belirlenen malzemelerde yer alan kullanımları belirtmek için verilerin yanına "*" işareti konulmuştur.
- 4 Askere almada tertip yöntemi geçerlidir. Bu yöntem üniversite mezunu veya subay adayları arasından kısa döneme ayrılan askerlerde sıra numarasına göre tekli sayılarda (325, 327, 329...), uzun dönem askerlerde ise doğum yılına göre (1988/1, 1988/2, 1988/3, 1988/4, 1989/1...) uygulanır. Kısa dönem askerler Nisan, Ağustos ve Aralık aylarında olmak üzere bir yılda üç kez üç dönem; uzun dönem askerler ise Şubat-Nisan, Mayıs-Temmuz, Ağustos-Ekim, Aralık-Ocak aylarında olmak üzere yılda sekiz kez dört dönem halinde askere alınırlar. Uzun dönem askerlerdeki bir dönemin ilk ayı birinci grubu (A grubunu), diğer ayı da ikinci grubu (B grubunu) işaret eder. Mesela Şubat-Nisan döneminde asker olanlardan, şubatta askere gidenler A, nisanında gidenler ise B grubu sayılır.
- 5 Hikayesi şöyledir: Kışlanın birinde kısa dönem erlerden biri, botlarının boyası bozulmasın diye sabah koşusuna bir rivayete göre galoşla, bir rivayete göre de poşetle çıkmış; böylelikle de bu tabir askerlik jargonuna "kısa dönem asker" karşılığında yerleşmiştir.
- 6 Rivayete göre, köy karakollarında askerlik yapan jandarmalar; ayran, ekmek, yumurta, peynir gibi yeme içme ihtiyaçlarını köyden karşıladıklarından bu adla anılır olmuşlardır.

KAYNAKÇA

- Aktunç, Hulki (2008), *Büyük Argo Sözlüğü (Tanıklarla)*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Alp, Ruken (2006), *Kolej Öğrencileri Arasında Oluşan Jargon Üzerine Bir İnceleme*, Milli Folklor, Yıl: 18, Sayı: 71, s. 6-10.
- Arslan, Mehmet (2004), *Argo Kitabı*, Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- Aydın, Hilal (2006), *G.O.R.A. Filmindeki Argo ve Küfür Kullanımının Mizahi İşlevi*, Milli Folklor, Yıl: 18, Sayı: 71, s. 90-92.
- Aygün, Arzu (2006), *Kod-yazar Bir "Sitesahibi": Ersan Özer*, Milli Folklor, Yıl: 18, Sayı: 71, s. 11-15.
- Bingölçe, Filiz (2005), *Asker Argosu Sözlüğü*, Alt Üst Yayınları, Ankara.
- Burke, Peter – Roy Porter (2004), *"Jargon Kavramı Hakkında (Çev.: Kerim Demirci)"*, Milli Folklor, Cilt:8, Yıl: 16, Sayı: 61 (Bahar), s. 185-186.
- Çakır, H. ve Topçu, H. (2005), *Bir İletişim Dili Olarak İnternet*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:19 (2), s. 71-96.
- Çiğçi, Musa (2006), *"Argonun Niteliği ve Argoya Bakış Açımız"*, Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, İzmir, Cilt: IV, Sayı: 2, s. 297-301.
- Çobanoğlu, Özkul (2005), *BAL-TAM Türklük Bilgisi*, Prizren, Sayı: 3, s. 232-237.
- Develioğlu, Ferit (1945), *Türk Argosu*, Türk Dil Kurumu Yayınları, İstanbul.

- Dundes, Alan (2003), *"Halk Kimdir" (Çev. Metin Ekiçi)*, Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar, Milli Folklor Yayınları, Ankara, s. 1-30.
- Dundes, Alan (2005), *"Folklor Nedir"*, Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar-2, Geleneksel Yayınları, Ankara, s. 16-20.
- Ersoylu, Halil (2004), *Türk Argosu Üzerine İncelemeler*, L&M Yayınları, İstanbul.
- et: Online Etymology Dictionary, <http://www.etymonline.com/>
- İnci, Handan (2000), *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanlarında Külhanbeyi Tipi ve Argo*, Türk Dili, Sayı: 588, Aralık, s. 601-608.
- Kocaer, Sibel (2006), *Argo ve Toplumsal Cinsiyet*, Milli Folklor, Yıl: 18, Sayı: 71, s. 97-101.
- Le Utley, Francis (2005), *"Folklorun Tanımı"*, Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar-2, Geleneksel Yayınları, Ankara, s. 21-32.
- Metin, Ezgi (2006), *"Kent Folkloruna Bir Örnek: Doktor Folkloru"*, Milli Folklor, Yıl: 18, Sayı: 71, s. 34-38.
- Mormenekşe, Fatih (2007), *Bir Erginleme Modeli Olarak Askerlik Folkloru*, T.C. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Halkbilimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Onions, C. T., (1978), *The Oxford Dictionary of English Etymology*, Oxford, Oxford University Press.
- ÖTS: *Ötüken Türkçe Sözlük*, <http://www.otukensozluk.com/>
- Özcan, Hüseyin (2004), *Bektâşi Fıkralarında Argo*, Gazi Eğitim ve Kültür Vakfı Yayını (Abdurrahman Güzel'e Armağan), 1, s. 549-558. http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/huseyin_ozcan_bektasi_fikralarinda_argo.pdf
- Rappaport, Roy A. (2003), *Ritüel (Çev. Kürşat Korkmaz)*, Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar, Milli Folklor Yayınları, Ankara, s. 396-406.
- Şiraliyev, M. Ş. (1967), *Azerbaycanda İşlenen Argolar*, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1966, TDK Yayınları, s. 127-141.
- Taş, Hülya (2001), *Erzurum Ağzı ve Argo*, Milli Folklor, Yıl: 13, Sayı: 50, s. 70-77.
- TDK: *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu, <http://www.tdkterim.gov.tr/bts/>
- Terzioğlu, Öykü (2006), *Anonim Bir Halk Edebiyatı Ürünü Olarak Argo*, Milli Folklor, Yıl: 18, Sayı: 71, s. 102-104.
- Tunç, (Gökhan), 2008, *Askerliğe İlişkin Argo İfadelelerdeki Metaforik Yapı*, Milli Folklor, Yıl: 20, Sayı: 78, s. 105-108.
- Tüzin, Derya (2006), *Argo ve Küfür Bağlamında Cinsel Eylemin Nesnesi Olarak "Kadın"*, Milli Folklor, Yıl: 18, Sayı: 71, s. 105-107.
- Üstünova, Kerime (2001), *Üniversite Öğrencilerinin Argoya Bakış-Argoda Kuşak Farkı*, Türk Dili, Sayı: 594, Haziran, s. 697-700.
- Yıldız, Nurgül (2002), *Asheri Okul Argosu*, Türk Kültüründe Argo (Ed. Emine Gürsoy Naskali – Gulden Sağol), Sota Yayınları, Haarlem, Hollanda. (Arslan, 2004: 309-327'den)

TÜRK SAZ ŞİİRİ BİBLİYOGRAFYASINA EK

Appendix to the Bibliography of Turkish Balladeers

Seyran GAYIBOV*

Sovyetler Birliği içinde bütün cumhuriyetlerde komünist parti yönetime gelir gelmez halk edebiyatı ve folklor örneklerini sosyalizmin inkişafına hizmet edecek şekilde derlenip incelenmesi doğrultusunda bir takım kararlar almış ve bu bağlamda çok sayıda kurum, dernek, çalışma grubu meydana getirerek zaman zaman buralarda görev alan ilim adamlarının muhtelif bölgelere seyahatlerini teşkil etmiş (*bu ilim adamlarının ekseriyeti 1937 yılında Stalin döneminde ya Sibirya'ya sürülmüş, ya da kurguna dizilmiştir*), onların derledikleri anonim ve ferdi kültür örneklerini ilk başta dergi ve gazete sayfalarında daha sonra ise kitap halinde yayınlamalarına olanak sağlamıştır. Sovyetler birliğinin her yerinde olduğu gibi Azerbaycan'da da yapılan saha derlemelerinde oldukça zengin malzemenin bir araya getirildiği o devirde yapılan yayınlardan görülmektedir. Burada dikkati çeken önemli hususlardan biri ilk başta seçici davranmayan sansür kurumunun daha sonraki yıllarda oldukça titiz bir çalışma içerisinde bulunmuş olmasıdır. Dikkati çeken bir husus da ilk yıllarda derlenen ve yayınlanan materyaller arasında dini ve milli nitelikli olanlara rastlanıldığı halde daha sonraki yıllarda, özellikle yayınlanan kitapların tekrar neşrinde bile ya bu metinler tahrif edilmiş veya tamamen çıkarılmış olmasıdır.

Bu dönemde yayımlanmış derle-

me eserlerinde karşılaştığımız önemli hususlardan biri bunların bazılarında Anadolu âşık edebiyatı temsilcilerinin şiirlerine yer verilmiş olmasıdır. Bu kaynaklardan biri de *“El şairleri”* kitabıdır. Kitabın müellifi Salman Mümtaz'dır (1884–1941). Araştırmacı Azerbaycan'ın muhtelif bölgelerine yaptığı saha çalışması sonucu topladığı âşık şiiri örneklerini kitap haline getirerek birinci cildini 1927 yılında (Mümtaz 1927), ikinci cildini ise bir yıl sonra (Mümtaz 1928) Arap alfabesi ile yayımlamıştır. Kitabın birinci cildinin Latin alfabesi ile tekrar baskısı 1935 yılında gerçekleşmiş olsa da, ikinci cildi müellifin 1937 yılında Stalin'in yönettiği komünist parti tarafından Pan-türkist ve Panislamist damgası ile hapsedilmesi ve 1941 yılında öldürülmesi neticesinde yayımlanamamıştır. Kitabın 1935 yılında gerçekleşen tekrar baskısında bazı âşıkların adlarının ve şiirlerinin yer almaması ise sansür kurumunun “titizliğini” göstermektedir.

Araştırmacı Ağalar Mirza, 2005 yılında, kitabın iki cildini tek cilt halinde tekrar yayına hazırlamış fakat araştırmacı bazı müelliflerin şiirlerini “mevzu basitliğinden, estetikten yoksun oluşundan ve aruz eğilimli olmasından dolayı” kitaba almamıştır (Mümtaz 2005: 20).

El şairleri'nin tüm baskıları için söylenebilecek önemli hususlardan biri Türk âşıklarının şiirlerinin her baskıda yer almış olmasıdır. Kitaptaki şiirler

* Azerbaycan Qafqaz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Görevlisi, seyran1971@yahoo.com

Azerbaycan Türkçesiyle yayınlanmıştır, biz bu çalışmada Türkiye Türkçesine uygunlaştırarak veriyoruz.

Şiirlerine yer verilen âşıklardan ilki, XVII. Yüzyıl âşık şiirinin önemli temsilcilerinden olan Âşık Ömer'dir. Kitapta üstat sanatçının "Sendedir" redifli muhammesi, "Şüphen mi var" redifli murabası ve "Bilmen kimindir" redifli koşması yer almıştır:

"Sendedir" redifli muhammes metni:

*Gitmerem obandan çıkmasın adın senin,
Söylenmesin hiç bir yerde yemeli zadin¹
senin,
Emim şirin dudakların, bal tadır tadın
senin,*

*Küsme dilber, barışalım, her kabahat
bendedir,
Verseler dünya haracın, bil ki, gözüm
sendedir.*

*Girdim dostun bağçasına, nüğber² üz-
düm yemeye,
Yara bir cüt³ sözüm vardır utanırdım
demeye,
Ol kader ki, ben yanarım ayda, yilda gör-
meye,*

*Küsme dilber, barışalım, her kabahat
bendedir,
Verseler dünya haracın, bil ki, gözüm
sendedir.*

*Girdim dostun bağçasına, gül açmış fin-
can gibi,
Ağ yüzünde iki hal⁴ var her biri mercan
gibi,*

*Gel soyunak⁵, birge yatak⁶ iki ten bir can
gibi,
Küsme dilber, barışalım, her kabahat
bendedir,
Verseler dünya haracın, bil ki, gözüm
sendedir.*

*Âşık Ömer giymeseydi ayağının mestini,
Zalim beyler kestirmişti ağ memenin
üstünü,
Ben bes⁷ kime şikye edim⁸, aldı sadık dos-
tumu,*

*Küsme dilber, barışalım, her kabahat
bendedir,
Verseler dünya haracın, bil ki, gözüm
sendedir.*

(Mümtaz 2005: 35)

"Şüphen mi var" redifli murabası metni

*Ey gönül, darı fenada göçmeye şüphen
mi var,
Ol ecel cam şarabın içmeye şüphen mi
var?
Azrail gelince köksün üstünde sen korku-
dan,
Gözlerinden kanlı yaşı dökmeye şüphen
mi var?*

*Yeryüzünde çalınıp sur, cümlemiz kalk-
sak gerek,
Fanide yetmez deyip dört bir yana bak-
sak gerek,
Toprağı vatan tutup, bir nece yıl yatsak
gerek,
Ter türap içre tenin ilgemmeye şüphen
mi var?*

*Günbegün saatbesaat⁹ ömrümüz geçmek-
tedir,
Şol kafeste can kuşu feryat edip uçmak-
tadır,
Buna fani dünya derler, yığılıp uçmak-
tadır,
Cem olup mahlûk, kefenin biçmeye şü-
phen mi var?*

*Ah edip isyanına derdi derunim tab ile,
Birliğin bildirdi Mevla bize dört kitap
ile,
Sen önünde uca yeşil sancanın ashop ile,
Ey Ömer, mahşer günü diz çökmeye şü-
phen mi var?*

(Mümtaz 2005: 35–36)

“Bilmen kimindir” redifli koşma metni:

*Toyuğun mu¹⁰, kumu¹¹, yoksa sona mı?
Şunda bir telli var, bilmen kimindir?
Nasıp olup bizim göle kona mı?
Bir perli ballı var, bilmen kimindi?*

*Vahdetine delil etmiş Hudası,
Meftunudur şehrin beyi gedası,
Mest etti âlemi şirin edası,
Bir tatlı dili var, bilmen kimindir?*

*Gamzesi cellâttı, gözleri huni,
Velveleye verdi çarh-i gerduni,
Manend tubadır¹², kaddı-mevzuni,¹³
Bir ince beli var, bilmen kimindir?*

*Şeker tadı veren lebi kandıdı,¹⁴
Onun için âlem derdi mendidi,¹⁵
Sanma Yakup oğlu Yusuf kendidir,
Yanağı güllü var, bilmen kimindir?*

*Ömer nuş edeli aşkın seminden,¹⁶
Kurtulmadı gitti derdi-gamından,
Söylese dür döker gonca feminden¹⁷
Bir yüzü hallı var, bilmen kimindir.*

(Mümtaz 2005: 36)

Kitapta yer alan diğer bir aşık Gevheri'dir. Onun onun “Olmaz” redifli murabbasına yer verilmiştir:

*Guş eyle sevdiğim, dinle zarımı,
Hiç bundan ziyada ah ü zar olmaz,
Nazar kıl, güzelim, alma ahımı,
Aşığı ağlatan berhudar olmaz,*

*Bir melek neslidir aklımı alan,
Bildirip adına denilmez filan,
Bizi tan eylemez ahdi dil olan,
Divana meşrebik, bizde ar olmaz.*

*Gevherinin yarı bir sim bedendir,
Bulunmaz âlemde bir nazik tendir,
Talihim hiç yoktur, bilmen nedendir,
Kime dost oldumsa, kaçar, yar olmaz.*

(Mümtaz 2005: 80)

Şiirlerden bir diğeri XVII. Asır aşığı Kâtibi'ye aittir. Dört benden oluşan “Neyleyim” redifli koşma muhteva ve yapı bakımından Kâtibi'nin diğer şiirlerini çağrıştırmaktadır:

*Bahar oldu, kuru çaylar taşalı,
Söküldü gönlümün bendi neyleyim?
Hublar serdarına gönlüm düşeli,
Ciğer kebab oldu, yandı, neyleyim?*

*Bakın indi şol bülbülün zarine,
Aşık oldur kim sarıla yârine,
Getirmedi ahd-i ikrar yerine,
Dilber ikrarından döndü, neyleyim?*

*Mümin kulun cennet olur mezarı,
Dostun dosta kimyadır nazarı,
Yarım yadlar ilen kurmuş pazarı,
Gelmiş bana içer andı, neyleyim?*

*Kâtibi der: sil gönlümün pasını,
Arayıp bul, güzellerlin hasını,
Doldurmuş elinde zehir tasını,
Su su deyip ağü¹⁸ sundu, neyleyim?*

(Mümtaz 2005: 104)

Ayrıca kitapta Nuri adlı bir sanatçının “Karar etmez” redifli bir ilahisine yer verilmiştir. Bu sanatçının şahsiyetini tam olarak belirleme imkânımız olmasa da şiirde kullanılan dil ve içerik onun Tokatlı Nuri'nin olma ihtimalini kuvvetlendirir:

*İlahi neylesin, ne etsin,
Gönül sensiz karar etmez.
Eğer dursun, eğer gitsin,
Gönül sensiz karar etmez.*

*Cihan bağında bir saat,
Ne mümkündür ola rahat,
Olursa rövzayı¹⁹ cennet,
Gönül sensiz karar etmez.*

*Yendir ol bağı bostanı,
Yendir ol huri kılmanı,
Ferağınla yanar canı,
Gönül sensiz karar etmez.*

*Muradı sensin ey Mevla,
Dilinde gayrı yok asla.
Olursa meskeni ruba.
Gönül sensiz karar etmez.*

*Sensen Nuru'nun yarı,
Yendir ol gayrı efkârı,
Ferağından yanar darı
Gönül sensiz karar etmez.*

(Mümtaz 2005: 174)

Adı zikredilen şairlerden başka kitapta Ercişli Emrah'ın "Kal indi" redifli koşmasına (Mümtaz 2005: 75), Karacaoğlan'ın "Geleyi" ve "Demedim mi" redifli iki giraylısına yer verilmiştir (Mümtaz 2005: 118–119).

Şiirlerle ilgili yaptığımız kaynak taramasından bunların birçoğunun yayımlanmadığını tespit ettik. Örneğin, Gevheri'nin yukarıdaki üç bentlik "Ol-maz" redifli murabbası, Prof. Dr. Şükrü Elçin'in hazırladığı Gevheri divanında beş dörtlük şeklinde ve küçük farklılıklarla yer aldığı halde (Elçin 1988: 443–444), Kâtibi'nin "Neyleyim" redifli koşması ile Âşık Ömer'in şiirleri ne M. F. Köprülü tarafından yayınlanan Türk Saz Şairleri kitabında (Köprülü 1962 a: 136–151, Köprülü 1962b: 250–314.), ne Şükrü Elçin'in "Âşık Ömer" eserinde (Elçin 1999), nede Âşık Ömer ve Kâtibi ile ilgili ulaşabildiğimiz diğer yayınlarda yer almamaktadır (Artun: 2005, Sakaoğlu 1989: 105–251).*

Sonuç olarak, Azerbaycan ve Türkiye âşık şiiri arasındaki yakınlık ve ilişkiyi sadece aynı kültür kaynağından beslenmenin vermiş olduğu şekil ve muhteva özelliklerinde, icra ve sunumlarda görülen benzerliklerde sınırlı kalmadığı (Sakaoğlu 1993, Oğuz M. Öcal 2006: 138–166), sanatçıların repertuarlarda birbirlerinin eserlerine geniş şekilde yer vermiş olmalarında da görülmektedir.

Bu bağlamda halk kültürü ve özellikle klasik dönem edip ve şairler hakkında çalışma yaparken mümkün olduğu kadar bu konuda yakın Türk top-

lumlarında yapılan derleme ve inceleme eserlerin görülmesinde bir yarar olacağı kanısındayım.

NOTLAR

- 1 her şey
- 2 turfanda
- 3 çift
- 4 ben
- 5 soyunalım
- 6 yatalım
- 7 ya, peki.
- 8 şikayet
- 9 her an, her saat
- 10 tavuk
- 11 güvercinden küçük, boz, gri renkli bir kuş
- 12 Tuba botlu
- 13 biçimli boy
- 14 küp şeker
- 15 dert sahibi
- 16 aşkın zehri
- 17 gonca ağızlı
- 18 zehir
- 19 bahçe

Âşık Ömer'le ilgili 2009 yılında Konya'da yayımlanan "Âşık Ömer Divanından Seçmeler, Halk Şiirleri" kitabını elde etme imkânımız olmasa da çalışmanın müelliflerinden Yard. Doç. Dr. Orhan Yavuz Bey'le yazışmamızdan Âşık Ömer'in bahsedilen şiirlerinin burada da yer almadığını anladım. Ancak Sayın Orhan Yavuz Bey, bu şiirleri 1450'yi aşkın şairin şiirinden araştırdığını ve bunlardan "Ey gönül dar-ı fenada göçmeye şüphen mi var?" mısrası ile başlayan murabbanın bu şiirler arasında mevcut olduğunu, "Gitmenem obandan çıkmasını adın senin" mısrasıyla başlayan muhammesin ise olmadığını bildirmiştir. Kendisine yardımlarından dolayı teşekkür ediyorum.

KAYNAKÇA

- Artun, Erman (2005), Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı, İstanbul, Kitabevi.
- Elçin, Şükrü (1998), Gevheri Divanı, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Elçin, Şükrü (1999), Âşık Ömer, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Köprülü, M. Fuat (1962a), Türk Saz Şairleri, I. Cilt, Ankara, Güven Basımevi.
- Köprülü, M. Fuat (1962b), Türk Saz Şairleri, II. Cilt, Ankara, Güven Basımevi.
- Mümtaz Salman (1927), El Şairleri, İki Ciltte, I. Cilt, Bakı.
- Mümtaz Salman (1928), El Şairleri, İki Ciltte, II. Cilt, Bakı.
- Mümtaz, Salman (2005), El Şairleri, (Latin alfabesine aktaran, ön söz, izah ve şerhlerin müellifi Ağalar Mirza), Bakı, Seda matbaası.
- Oğuz, M., Öcal (2006), "Âşık Şiiri (XVI-XX yüzyıl)" Türk Edebiyatı Tarihi, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Sakaoğlu, Saim (1989), "Türk Saz Şiiri", Türk Şiiri Özel Sayısı III. Cilt. Ankara, TDK Yayınları.
- Sakaoğlu, Saim (1993), 16. yüzyıl Anadolu ve Azerbaycan Âşıklarının Karşılıklı Etkilenmeleri. www.akmb.gov.tr/turkece/

İNSANLIĞIN SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI TEMSİLİ LİSTESİ: ÇİN HALK CUMHURİYETİ'NDEN ÇEK CUMHURİYETİ'NE TÜRK KÜLTÜRÜ

Kısa adı UNESCO olan Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü'nün 17 Ekim 2003 tarihinde kabul ettiği Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi, 2006 yılında yürürlüğe girmiş ve 2008 yılında İstanbul'da yapılan 3. Olağan Komite Toplantısı'nda İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi'ne daha önce başyapıt olarak ilan edilen ve aralarında Türkiye'den Meddahlık Geleneği ve Sema Törenleri'nin de bulunduğu 90 somut olmayan kültürel miras kaydedilmişti.

04-08 Kasım 2008 tarihlerinde İstanbul'da yapılan bu Komite toplantısında alınan bir kararla, İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesine yapılan başvuruları inceleyecek ve karara bağlayacak bir Alt Organ kurulmuştu. UNESCO'nun Birinci Grubundan Türkiye'nin seçildiği Alt Organ'da diğer gruplardan Estonya, Kore Cumhuriyeti, Meksika, Kenya ve Birleşik Arap Emirlikleri seçilmişti.

İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi'ne dünya genelinde 2009 yılı için yapılan 111 başvuru, bu altı ülke uzmanları tarafından incelenmiş ve başvuru ölçütleri bakımından uygun görülenler 28 Eylül 02 Ekim 2009 tarihlerinde Birleşik Arap Emirlikleri'nin başkenti Abu Dhabi'de yapılan 4. Olağan Komite Toplantısı'nda karara bağlanmış ve böylece İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesine 76 yeni unsur kaydedilmişti. Temsili Listeye kaydedilen dünya mirasları arasında Türkiye tarafından önerilen Karagöz, Aşıklık Geleneği ve Nevruz (7 ülkenin çoklu dosyası) da yer almaktaydı.

2008 yılındaki 3. Olağan Komite Toplantısında alınan kararla kurulan Alt Organ 2010 yılında da görevini sürdürmüş, 2010 yılında Temsili Liste için yapılan başvurular arasından 54 dosyayı incelemiş ve karara bağlamıştır. 15-19 Kasım 2010 tarihleri arasında Kenya'nın baş-

kenti Nairobi'de yapılan 5. Olağan Komite Toplantısında Alt Organ'ın olumlu görüş bildirdiği 46 ve olumsuz görüş bildirdiği 1 dosya Komite tarafından kabul edilmiştir. Bu toplantıda Türkiye tarafından sunulan Kırkpınar Güreşleri, Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah ve içinde Yaren Meclisleri, Sıra Geleleri ve Barana Odaları bulunan Geleneksel Sohbet Toplantıları dosyaları da İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi'ne yazılmıştır. Böylece Türkiye'nin İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesinde 8 toplam mirası yer almış oldu.

2010 yılında UNESCO'ya sunulan miraslar arasında Türkler ve Türk kültürü ile ilgili birçok konu yer almıştır. Bunlar arasında Çin Halk Cumhuriyeti tarafından Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne yazdırılan ve Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde yaşayan bir kültür unsuru olan Meşrep, Türkiye tarafından sunulan Geleneksel Sohbet Toplantıları dosyasında yer alan Yaren Meclisleri, Sıra Geceleleri veya Barana Sohbetleri benzeri bir toplanma biçimi olarak dikkat çekmektedir. Öte yandan 2010 yılında Çek Cumhuriyeti tarafından sunulan Hlinecko Bölgesi ve Köylerinde Bolluk Ritüelleri konulu dosyada da Türk ifadesi yer almaktadır.

Çin Halk Cumhuriyeti'nden Çek Cumhuriyeti'ne kadar Asya'dan Avrupa'ya kadar geniş bir coğrafyada yer alan birçok ülkenin UNESCO Listelerine sunulan miraslarında bir biçimde Türkler, Türk Kültürü, Türk Tarihi veya Türkçe kelimeler yer almaktadır. Türk Kültürünün etki alanlarını görmek açısından UNESCO Listeleri incelenmeye değer veriler içermektedir. Bunlar arasında İran ve Hırvatistan tarafından İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesine sunulan ve Komite tarafından kabul edilen dosyalarda da dikkat çekmek gerekir.

(Öcal OĞUZ)

XI. CİLDİN DİZİNİ (2009-2010)

- ABALI, Nefise, Türk Halk Hikâyelerinde “İlk Görüşte Aşk” Motifi, Ensest Yaşığı ve Egzogami, (83, 97)
- AÇA, “Oğuz Kağan” ve “Arı-haan” Destanları Uygurlaşma Süreci Açısından Nasıl Okunabilir?, (82, 59)
- Adriyatik’ten Çin Seddi’ne Somut Olmayan Kültürel Miras Seminerleri, (82, 164)
- AĞILDERE, Suna, Bkz. ER, (87, 52)
- Ahilik Kutlamalarında Yeni Süreç: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın Öncülüğünde İlk Ahilik Çalıştayı Kayseri’de Yapıldı (30-31 Mayıs 2009), (82, 168)
- AKA, Belde, Bir Fakelore Örneği Olarak Çağan İrmak’ın Takip’i, (83, 116)
- _____, Ninnileri Psikanalitik Yaklaşımla Yeniden Okuma Denemesi, (88, 38)
- AKBULUT, Dilek, Günümüzde Geleneksel Oyuncaklar, (84, 182)
- AKBULUT, Mualla, UNIMA 2008 Geleneksel Türk Tiyatrosu Hizmet Ödülleri Sahipleri İle Buluştu (81, 104)
- AKDENİZ, Zeynep, Kırgız Epik Terimler Sözlüğü I, (86, 202)
- AKSOYAK, İsmail Hakkı, 17. Yüzyıldan Tescilli Bir Köçek: Behzâd, (84, 127)
- AKYÜZ, Çiğdem, Denizli Yöresinden Derlenmiş Masallar İnceleme-Metinler, (84, 192)
- ALP, Suat, Balkanlar’da Osmanlı Dönemi Maddi Kültür Mirası Evreni, (84, 151)
- ALPTEKİN, Ali Berat, Türk Masal ve Halk Hikâyelerinde Görmeyen Gözün Tedavi Edilmesi Motifi Üzerine, (81, 18)
- _____, Osmaniye Örneğinden Hareketle Batı Türkleri (Azerbaycan-Türkiye) Destan ve Hikâyelerinde Ant(Yemin)lar, (84, 23)
- _____, Türk Halk Hikâyelerinde Halk Hekimliği, (86, 5)
- ANZERLİOĞLU, Yonca, Kırım’ın Hıristiyan Türkleri: Urumlar, (84, 107)
- ARSLAN, Mustafa, Denizli Yöresinde Masal Anlatma Geleneği, (86, 50)
- ARVAS, Abdulselam, Folklor Üzerine Yazılara Dair, (85, 212)
- ASLAN, Namık, Kurt Motifinin Türk Menşee Efsanelerindeki Anlamı Üzerine, (87, 72)
- AYNAKULOVA, Gülnisa, Ermeni Kıpçakları mı Gregoryen Kıpçaklar mı?, (84, 114)
- AYTAÇ, Ahmet, Kırgızistan’da Çarpana ve Kolon Dokumacılığında Örnekler, (87, 191)
- BAYATLI, Necdet Yaşar, Türk Halk Hikâyelerinden Arzu Kamber (Arzu Qamber) Hikâyesinin Kerkük ve Tuzhurmatı Varyantlarının Mukayesesi, (82, 122)
- BEKTAŞ, Nuh, Toplumcu Gerçekçilik Bağlamında Nazım Hikmet’in “Ferhad ile Şirin” Oyununa Metinlerarası Bir Bakış (83, 41)
- BEŞİRLİ, Hayati, Yemek, Kültür ve Kimlik, (87, 159)
- BİLGİN TOPÇU, Ümmühan, Büyük Bir Türk Destanı Yazma Fikri Etrafında, (85, 101)
- BILKAN, Ali Fuat, Tefül İle Ad Verme Geleneği ve Emir Temur’un Adı, (85, 133)
- BOYRAZ, Şeref, “Okuntu”Dan “Davetiye”ye Bir Dönüşümün Anatomisi, (84, 87)
- CEYLAN, Emre, Deste Gol Be Âb Dâden ve Dilin Olmazsa Olmaz Unsurları Olarak Söz Kalıpları, (88, 16)
- COŞKUN ELÇİ, Armağan, Bulgaristan/Deliorman Aleviliğinde Kırklar Bayramı (Nevruz) ve Hıdrellez, (86, 58)
- ÇAMKARA, Ayşe, Modern-Ulus Devletinin Kuruluş ve Gelişme Sürecinde Folklor, Şiir ve Fakelore, (88, 85)

- ÇELİK, Yakup, 1940 Kuşluğu Toplumcu Şairleri ve Halk Şiiri, (87, 78)
- ÇETİN, Altan, Kutadgu Bilig’de Türk Aile Kültüründe Bir Babanın Oğul İmajı ya da Süregiden Bellek, (85, 122)
- ÇETİN, Burcu, Modern İnsanın “Ölümü Öldürme” Çabası Uzun İnce Bir Yol, (83, 48)
- ÇETİN, Turhan, Cumalıkızık Köyünde Kültürel Miras ve Turizm Algısı, (87, 181)
- ÇETİN, Yakup, Okutan Çizgiler, (85, 193)
- ÇOBAN BAŞER, Seda, Sözlü Gelenekten Sözlü Geleneksizliğine: Atasözü ve Reklam, (88,22)
- ÇOLAK BOSTANCI, Gülcan, Türkçedeki Temel Kelimelerin Çağrışımlarında Altkültürün İzleri, (81, 64)
- DEMİR, Nurettin, Erika Taube(2009) Tuwinische Folkloretexte aus dem Altai(Cengel/Wesmongolei), Kleine Formen, Wiesbaden 2008: Harrassowitz, Turcologica 71, (86, 197)
- DENİZ AŞCI, Ufuk, Kırgız Türkçesiyle Yazılmış Alip-Bee Adlı İlk Alfabe Kitabındaki Söz Varlığı Üzerine, (86,87)
- DIYKANBAYEVA, Mayramgül, Kırgız Türklerinde Ölüm, (82, 89)
- DİK, Tuba, Atasözlerinde Adil Dünya İnancı, (88, 28)
- DİLEK, İbrahim, Sibirya Türk Destanlarında Kahramanın Yer Altı ve Gök-yüzü Dünyalarıyla İlişkileri Üzerine Bazı Tespitler, (85, 46)
- _____, Âşkın İki Yüzü Tek Hali: Âşık Garip Hikâyesi ile Romeo ve Juliet’in Mukayesesi, (87, 58)
- DURANLI, Muvaffak, Saha Türk Efsanelerindeki Tarihi Kişilik Tığın, (85, 57)
- DURBİLMEZ, Bayram, Âşıklık Geleneklerinde Saz, (85, 148).
- DURMUŞ, İlhami, Türk Kültür Çevresinde Ant, (84, 97)
- DUYMAZ, Ali, Halil İbrahim ŞAHİN, Meslek Folkloru Kapsamında Geleneksel Mesleklerdeki Pir İnancı ve Hikâyeleri Üzerine Bir Değerlendirme, (87, 101)
- DÜZGÜN, Dilaver, Âşıklık Geleneğinin Değişim Ve Dönüşüm Sürecinde Barış Manço Olgusu, (84, 42)
- ER, Ayten, Suna AĞILDERE, Karagöz Oyunlarında Aile İçi Konuşmalarda Sıralama Söz Sanatının İronik Boyutu, (87, 52)
- ERCİLASUN, Ahmet Bican, Türk Kültürüne Eleştiri, (83, 133)
- ERDAL, İbrahim, Rumeli ve Anadolu Muhacirlerinde Kimlik ve Vatan Algısı, (81, 78)
- ERDEM, Servet, Atasözlerinde Metaforların İşleyişi, (88, 33)
- ERGÜN, Pervin, Türk Kültüründe Ruhlar ve Orman Kültü, (87, 113)
- FEDAKÂR, Pınar, Bkz. TÜRKMEN (82, 98)
- FEDAKÂR, Selami, Lament Tradition Among The Uzbeks, (87, 122)
- GAYIBOV, Seyran, Türk Saz Şiiri Bibliyografyasına Ek, (88, 133)
- GOODY, Jack, Sözlü Kültür, (83, 128)
- GÖKÇİMEN, Ahmet, Türkmen “İrımları” (Halk İnanışları) ve İşlevleri, (87, 148)
- GÜNAY, Nejla, Maraş’ta Bakırcılık Sanatı ve Ali (Aras) Usta, (81, 83)
- _____, XIV. Yüzyıldan Günümüze Maraş’taki Ekonomik ve Sosyal Değişikliklerin Şehirdeki Bazı Geleneksel Meslekler Üzerindeki Olumsuz Etkileri, (86, 163)
- GÜRÇAYIR, Selcan, “İnternet Çağının Hiyeroglifleri” ya da Evrenselleşen Sanal Bedenler: MSN İfadeleri, (83, 111)
- GÜVEN, Oğuz, Hançerli Hanım Hikâyesi-i Garibesinin Modern Eşcinselleri, (83, 103)
- KAMALİEVA, Alsu, Türk Edebiyatının Az Bilinen Bir Türü: Münacaatlar, (86, 107)

- KARADAVUT; Zekeriya, Kırgız Masallarında Mitolojik Unsurlar, (85, 71)
- KARASOY, Yakup, Âşık Ömer'in Bilinmeyen İki Yaşnamesi, (82, 140)
- KASAPOĞLU AKYOL, Pınar, Küreselleşen Moda Bağlamında Blucin Kültürü Üzerine Bir Araştırma, (86, 186)
- KOLAÇ, Emine, Somut Olmayan Kültürel Mirası Koruma, Bilinç ve Duyarlılık Oluşturmada Türkçe Eğitiminin Önemi, (82, 19)
- KORKMAZ, Nurseli Gamze, "Kolsuz Hanım" Üzerine Yazılı Kültür ve Metinlerarası İlişkiler Bağlamında Bir Çalışma, (83, 54)
- KÖSE, Aynur, Mustafa YILMAZ, Fısıltı Gazetesi İçin Yeni Bir Mecra: Söylenilerin İletim Mekânı Olarak Çevrimiçi Forumlar, (85, 183)
- KURTOĞLU, Orhan, Klasik Türk Şiirinde Saçı Geleneği, (81, 89)
- KURTULUŞ, Meriç, Ağrıdağı Efsanesi'nden Sözlü Edebiyata "Metinlerarası" Bir Yolculuk, (83, 62)
- _____, Zeliha'nın Rüyaları ve Gerçekçilik, (85, 199)
- _____, Ninnilerde "Kadın Sorunu"na Bakış, (88, 44)
- KURU, Emin, Türkiye'de Spor Seyircilerinde Oluşan Kitlesel Tezahüratın Geleneklerle İlişkisi, (82, 158)
- KUTLU, M. Muhtar, Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasında Eğitime Yönelik İlk Adım: Halk Kültürü Dersi, (82, 13)
- Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi Paris, 20 Ekim 2005, (81, 106)
- MACİT, Macit, Urfa Sıra Gecelerinde ve Musiki Meclislerinde Okunan Gazellerinin İşlevi, (87, 84)
- MEHMET, Gülsün, Bkz. TEMUR (86, 115)
- MEMMEDOVA, Nermine, Akriba Olmayan Dillerin Birbirine Etkisi ve Bu Etkileşimin Sonuçları, (83, 121)
- MENGÜ, Güven, Comparative Frequency Analysis of [Aı] Diphthongization in English and Borrowed Words Which Have Arabic Origin in Turkish; A Case Study, (84, 139)
- METİN BASAT, Ezgi, Perdeden Sahneye Bakmak: Devekuşu Kabare Tiyatrosu, (88, 77)
- MIEDER, Wolfgang, The Golden Rule as a Political Imperative for the World President Barack Obama's Proverbial Messages Abroad, (85, 26)
- Milli Folklor: Dün ve Yarın 21. Yıl Yıvarlak Masa Toplantısı, (81, 102)
- MİRZELER, Mustafa Kemal, İlhan Başgöz'le İngilizce Son Kitabı Hikâye, Turkish Folk Performance Art Üzerine Söyleşi, (85, 15)
- OĞUZ, M. Öcal, Kul Himmet ve Sözlü Gelenek Tanıklığında Kozmogonik Mitin Eskatolojik Serüveni, (84, 51)
- _____, Somut Olmayan Kültürel Miras ve Kültürel İfade Çeşitliliği, (82, 6)
- _____, Sözel Belleğin Tarihe Tanıklığı ve Âşıkların İnanılan Biyografileri, (87, 5)
- _____, Türkiye'de Mit ve Masal Çalışmaları veya Bir Olumsuzlama ve Tek-tipleştirme Öyküsü, (85, 36)
- _____, İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi: Çin Halk Cumhuriyeti'nden Çek Cumhuriyeti'ne Türk Kültürü, (88, 137)
- OĞUZ, Gülser, Tereke Kaydından Hareketle Bir Osmanlı Vezirinin 18. Yüzyıl Başlarındaki Yaşam Tarzı: Amcazâde Hüseyin Paşa, (88, 91)
- ORTAÇ, H. Serpil, Çankırı Kızılırmak İlçesi Kuzeykışla ve Güneykışla Köyü Kilim Dokumaları, (86, 140)
- OSAM, Necdet, Mustafa Kemal KASAPOĞLU, Hellim: Kültürel Bir Değerin Kimlik Çözümlemesi, (87, 170)
- ÖZBAŞ, Mustafa, Kurtarıcı Kargadan Burnu Pislikten Çıkmayan Kargaya: Türk Halk Anlatılarında Karganın Dönüşümü, (88,57)

- ÖĞÜT EKER, Gülin, Futbolun Dayanılmaz Çekiciliği, Büyülenen Taraftar Portresi, Fanatizm ve Beşiktaş, (85, 173)
- ÖLÇER ÖZÜNEL, Evrim, Prof. Dr. İlhan Başgöz ile Söyleşi, (85, 11)
- _____, Evrim, Prof. Dr. İlhan Başgöz'ün Özgeçmişi ve Yayınları, (85, 5)
- ÖNAL, Mehmet Naci, Kutsalın Türk Kültüründeki İzleri: Tanrısal Simgecilik, (84, 57)
- ÖNCÜL, Kürşat, Masallardaki Devlet Kuşu Motifi, (84, 175)
- ÖTER, Zafer, Türk El Sanatlarının Kültür Turizmi Bağlamında Değerlendirilmesi, (86, 174)
- ÖZAY, Yeliz, 10 Yıl Sonra Dede Korkut Oğuznameleri ve Notlar, (85, 91)
- _____, Evliya Çelebi Seyahatname'sinde İstanbul'un Tılsımlarının Hikâye Edilişi, (81, 54)
- _____, Metinlerarasılık ve Türk Halk Hikâyelerinde Ana Metinsel Dönüşümler (83, 6)
- ÖZDEMİR, Mehmet, Türkiye'deki Reklamlarda Toplumsal Cinsiyet ve Sunumu, (88, 101)
- ÖZDEMİR, Nebi, Turizm ve Edebiyat, (82, 32)
- _____, Mizah, Eleştirel Düşünce ve Bilgelik: Nasreddin Hoca, (87, 27)
- _____, Kültür Ekonomisi ve Endüstrileri İle Kültürel Miras Yönetimi İlişkisi, (84, 73)
- ÖZTÜRK, Ali Osman, 1909 Adana-Ermeni Olaylarına Bir Tanık: Kibarogullarının Ağıtı, (81, 6)
- ÖZTÜRK, Serdar, Türkiye'de Sözlü Tarihten İletişim Araçlarında Yararlanma Üzerine Notlar, (87, 13)
- PEHLİVAN, Ahmet, Kuzey Kıbrıs'taki Gurbetlerin Türkçe ve Gurbetçeye Yönelik Tutumları İle Dil Kullanımları, (82, 146)
- PEHLİVAN, Gürol, Dinî Şahsiyetler Hakkında Oluşan Anlatılar, (83, 88)
- Prof. Dr. Muhan BALI (1936-2008) (81, 105)
- Prof. Dr. Muhan BALI (1936-2008), (81, 105)
- QEZENFERKIZI, Ülker, Q.N. Potanin'in Orta Yüzyıllık Avrupa Eposunda Doğu Motifleri Eseri Hakkında, (85, 216)
- SAKAOĞLU, Saim, Masalların Oluşumu Üzerine Farklı Bir Yaklaşım, (84, 13)
- _____, Türk Masal Tipleri Kataloğu, (86, 43)
- SALTIK ÖZKAN, Tuba, Kahramanın Yolculuğu Bağlamında Bamsı Beyrek ve Erginleme Süreci, (81, 27)
- _____, Folklor: Tarih ve Kuram (81, 100)
- _____, Prof. Dr. Gürbüz ERGİNER (1945-2009), (82, 171)
- _____, Bamsı Beyrek ve Bey Böyrek Anlatılarında Arketipik İmgeler, (85, 81)
- SAMİ, Kamuran, Halk Kültürü Bağlamında Kahvehanelerin Toplumsal ve Mekânsal Dönüşümleri Diyarbakır Kent Örneği, (85, 159)
- SELÇUK, Ali, Horasan'da Eren Anadolu'da Evliya: Acısu Sıraç Köyü Örneğinde Kahraman Atalar Kültü, (87, 136)
- Somut Olmayan Kültürel Miras ve Sivil Toplum Kuruluşları Çalıştayı (4 Haziran 2009), (82, 166)
- SERT, Hale, İdeolojinin Aktarımında Halk Hikâyelerinin İşlevi: Arzu ile Kanber Örneği, (88, 66)
- ŞAHİN, Halil İbrahim, Dalyan ve Köyceğiz Çevresinde Gelenek, Turizm ve Folklorizm, (82, 50)
- _____, Bkz. DUYMAZ (87, 101)
- ŞAUL, Mahir, İlhan Başgöz'ün Halk Edebiyatı Araştırmalarına Katkısı, (85, 19)
- ŞENOCAK, Ebru, Bkz. ŞİMŞEK (82, 110)

- _____, Mitolojik Konulu Bir Halk Hikâyesi “Leyla ile Mecnun Hikâyesi” Merkezinde Yıldıza Dönüşüm, (86, 20)
- ŞİMŞEK, Esmâ-Ebru ŞENOCAK, İbn Sinâ Hikâyelerinin Arketipsel Tahli- li, (82, 110)
- ŞİMŞEK, Esmâ, Yakınma / Yakarışlar Dünyasında Felek ve Türk Halk Ede- biyatına Yansımaları, (84, 34)
- TAN, Nail, Türklük Bilimi Öğretim Üye- si Prof. Dr. Irène Mélikoff, (82, 169)
- TANRIBUYURDU, Gülçin, Bir Kültür Taşıyıcısı Bir Gizli Dil: Klâsik Türk Şiirinde Mendil, (87, 196)
- TEMUR, Nezir, Gülsün MEHMET, Sa- lar Sözlü Edebiyatında İki Tür: Sağış ve Orh Söz, (86, 115)
- TUNÇ, Gökhan, “Leyla ile Mecnun” ve “Ferhad ile Şirin” Anlatılarının Meş- rulaştırma Kavramı Odağında Çağ- daş Edebiyata Metinlerarası Yansı- maları, (83, 19)
- TURHAN TUNA, Sibel, Tevrat’la Kuran’da Kurban Kıssası ve Dalaman’da Bu Kıssanın Sözlü Gele- neğe Yansımaları, (86, 30)
- TÜRK, Hüseyin, Hatay’da Müslüman Hıristiyan Etkileşimi: St. Georges ya da Hızır Kültü, (85, 138)
- TÜRKAN, Kadriye, Türk Masallarında Mimari: Hamam ve İşlevleri, (84, 162)
- TÜRKMEN, Fikret-Pınar FEDAKÂR, Türk Halk Tiyatrosunda Hareket Komigine Bağlı Mizahi Unsurlar, (82, 98)
- _____, Türkmen Edebî Geleneğin- de Yunus Emre, Karacaoğlan, Mah- tumkulu Çizgisi, (84, 18)
- TÜRKYILMAZ, Dilek, Ortak Sır Kalıp- larımız: Türk Dünyası Bilmeceleri Üzerine, (81, 40)
- TÜZİN, Derya, Farklı Kültürel Ortam- larda Üretilen Anlatılarda Kadın Al- gısı, (88, 71)
- UÇAR, Aslı, “Âşık” Şah Senem ve “Âşık” Ash’ının Sesleri ve Suskunlukları, (83, 79)
- ULUSOY ARANYOSI, Ezgi, “Atasözü” Neydi, Ne Oldu?, (88, 5)
- UYANIK, Seda, Dede Korkut Anlatma- larında Metinlerarası Söylem, (83, 30)
- UYSAL, Mehmet, Tarihsel Süreçte Geleneksel Konya Çarşısı İçin Bir Mekânsal Analiz, (86, 149)
- YAKICI, Ali, Evrensel Bir Tiyatro Sana- tı Olan Kuklanın Anadolu İnsanın Sosyal ve Kültürel Hayatına Etkisi, (81, 34)
- _____, Somut Olmayan Kültürel Mi- rasın Somut Mekânı: Konya Barana Odaları, (87, 94)
- YALÇIN ÇELİK, Dilek, Mengen’de Özel Gün Yemekleri, (86, 127)
- YALÇIN, Haydar, Milli Folklor Dergisi’nin Bibliyometrik Profili (2007-2009), (85, 205)
- YAVUZ, Ayşe Duygu, Dilbilimsel Bir Yaklaşım Denemesi: Tekirdağ Yöre- sinden Bir Ninni, (88, 53)
- YAYLAGÜL, Özen, Divânü Lugât’it Türk’te Yer Alan Atasözlerindeki Metaforlar, (85, 112)
- YAZICI ERSOY, Habibe, Başkurt Çocuk Oyunları, (86, 75)
- YILDIZ, Hüseyin, Sözlü Kültür Malze- mesi Olarak Türkçede Askerlik Jar- gonu, (88, 112)
- YILDIZ, Naciye, Türk Destanlarında “Çocuksuzluk,” (82, 76)
- _____, Türk Destanlarında Kötü Huy- lu Devler, (87, 41)
- YILDIZ, Tuna, Evlidir Ne Yapsa Yeridir Filminde “Kutsal Aşk”ın Parodileşti- rilmesi, (83, 70)
- _____, İnsanlığın Sözlü ve Somut Olmayan Mirası Başyapıtları Japonya: Nogaku Tiyatrosu, (88, 126)
- YILMAZ, Mustafa, Bkz. KÖSE (85, 183)